

فهرستواره نسخه‌های خطی و چاپ سنگی کتابخانه شخصی دکتر امیر عباس جلالی خراسانی

علی صادق زاده وایقان^۱

دکتر امیر عباس جلالی، فرزند حسن، در سال ۱۳۰۹ شمسی در یک خانواده روحانی در محله عودلاجان تهران چشم به جهان گشود. مادرش را - مرحوم مکرم الدوله خان نخجوان - در دو سالگی از دست داد و نزد مادر بزرگش نصرت خانم ملقب به خانم مخصوص - صبیبه ثقه الممالک - و مرحوم خاله‌اش خانم تاج‌الملوک بزرگ شده بود.

ایشان تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در تهران و تحصیلات طب را در دانشگاه‌های نوساتل و ژنو سوئیس تا مقطع دکترای تخصصی بیماری‌های پوست و مو به اتمام رسانده است. ابتدا معاونت بخش بیماری‌های پوستی بیمارستان کانتونال ژنو را عهده‌دار بود، اما در سال ۱۳۴۸ شمسی به جهت عشق و علاقه خدمت به هم‌وطنان به تهران بازگشت و مدت سی سال در مطب شخصی به مداوای بیماران مشغول بود. در زمان جنگ تحمیلی، سه بار جهت مداوای مجروحان، داوطلبانه به مناطق جنگی سنج اعزام شد.

ایشان در دهم فروردین ۱۳۸۸ به سرای ابدی شتافته و در آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی (س)، صحن آیت الله کاشانی (باغ طوطی)، مرحوم دکتر امیر عباس جلالی

۱. مدیر گروه فراهم‌آوری کتاب‌های خطی و نادر سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران

Sadeghzadeh3832@yahoo.com

ردیف ۳، شماره ۵۸ آرامیده است.

کتابخانه این دانشمند فرزانه از جعفر قلی آقا (پدرجد)، حیدر قلی آقا مشهور به ثقه الممالک (جد مادری) و سرتیپ محمد صادق خان نخجوان (پدربزرگ مادر، متوفی ۱۹۱۴م) که همه نام بردگان از سلسله مادری ایشان هستند، به ارث رسیده بود. کتابخانه شامل ۲۳ جلد نسخه خطی نفیس، ۲۲ جلد کتاب چاپ سنگی، چندین برگ مینیاتور [تحت سه عنوان ثبت شده] و یک جلد کتاب چاپی نفیس (جمعاً ۴۹ نسخه) است که در طول سال‌های ۱۳۸۷، ۱۳۸۶ و ۱۳۹۱ توسط همسرشان سرکار خانم منیژه تقی زاده^۱ به سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران اهدا گردید و در مخزن کتاب‌های خطی و نادر کتابخانه ملی ایران، به نام اهدا کننده نگهداری می‌شود. آنچه مد نظر نگارنده این وجیزه است، ادای دین (سپاس و قدردانی) نسبت به اهداکننده و تبلیغ فرهنگ وقف و اهدای کتاب است. فهرست نام‌گوی کتابخانه شخصی شادروان دکتر امیر عباس جلالی خراسانی به شرح ذیل است:

الف - فهرست نسخه‌های خطی

۱. شرح کلیات قانون / مؤلف: قطب‌الدین شیرازی / استنساخ: ۷۱۰ ق. / ش. م. ۲۴۹۶۰
۲. شاهنامه فردوسی / بخشی از شاهنامه: آغاز و انجام ناقص است / استنساخ: احتمالاً قرن ۱۱ ق. / ش. م. ۲۴۹۶۱
۳. مجموعه: رساله الخرزجیه، شرح الشاطیبه، شرح حرز الامانی و کتاب الشعله / شارح: حسام‌الدین بن سعد المشرفی الجزایری / استنساخ: مدرسه شیخ محمد بن یوسف بحرانی، ۱۱۰۰ ق. / ش. م. ۲۴۹۶۲
۴. شاهنامه فردوسی / دارای ۲۲ مجلس مینیاتور / حامی نسخه: بایسنغر بهادرخان / استنساخ: قرن ۱۲ ق. / ش. م. ۲۵۰۴۷
۵. روضة الصفای ناصری / مؤلف: محمد بن خاوند شاه / استنساخ: اواخر قرن ۱۰ ق. / ش. م. ۲۵۰۴۸
۶. شرح الاسباب / مؤلف: نفیس بن عوض الطیب بن حکیم / استنساخ: ۱۰۱۴ ق. / ش. م. ۲۵۰۵۱
۷. شرح موجز القانون / مؤلف: سدید الکازرونی / استنساخ: ساری، ۸۷۴ ق. / ش. م. ۲۵۰۵۲
۸. اختیارات بدیعی / استنساخ: ۱۱۰۰ ق. / ش. م. ۲۵۴۹۳
۹. زادالمسافرین و رساله دیگر در تشریح بدن انسان / ش. م. ۲۵۴۹۶
۱۰. شرح خاقانی / استنساخ: قرن ۱۱ ق. / ش. م. ۲۵۴۹۷
۱۱. شاهنامه فردوسی / دارای ۱۵ مجلس مینیاتور / قطع سلطانی / ش. م. ۲۵۴۹۸
۱۲. خواص الاشیاء یا فرخ نامه (طبی) / ش. م. ۲۵۵۰۰

۱. فرزند محمد علی (تاجر) و شادروان خانم دکتر مشروطه صادق زاده میلانی، در رشت متولد شده است. در سال ۱۳۳۶ از دبیرستان انوشیروان دادگر تهران دیپلم طبیعی گرفته، سال ۱۹۶۷م. در ژنو سوئیس، دیپلم منشی‌گری فرانسه گرفته است.

۱۳. ملحمه: در احکام ماههای رومی / ش. م. ۲۵۵۰۱
۱۴. لیلی و مجنون / مؤلف: عبدالرحمن بن احمد جامی / استنساخ: ۹۴۲ق. / ش. م. ۲۵۵۰۲
۱۵. تذکره هفت اقلیم / مؤلف: امین بن احمد رازی / استنساخ: ۱۱۰۵ق. / ش. م. ۲۷۴۳۵
۱۶. روضة الصفا: جلد ششم / اثر محمد بن خاوند شاه / ش. م. ۲۷۴۳۶
۱۷. شاهنامه فردوسی / ۳۳ برگ با مینیاتور / ش. م. ۲۷۴۳۷
۱۸. روضة الصفا [قسمتی از کتاب: مربوط به تاریخ تیموریان و ترکمانان] / اثر محمد بن خاوند شاه / ش. م. ۲۷۵۰۶
۱۹. تشریح الافلاک / مؤلف: محمد بن حسین شیخ بهایی / ش. م. ۲۷۹۳۳
۲۰. مجموعه: جامع بهادری و خلاصه الحساب / مؤلف: محمد بن حسین شیخ بهایی / ش. م. ۲۷۹۳۴
۲۱. ادعیه ماه مبارک رمضان / ش. م. ۲۷۹۳۵
۲۲. خواص الحیوان (طبیعیات) / آغاز و انجام افتاده است / ش. م. ۲۷۹۳۶
۲۳. شاهنامه فردوسی [آلبوم] / ۳۳ برگ با مینیاتور عالی / جلد چرمی / ش. م. ۲۷۹۳۷

ب - فهرست کتابهای چاپ سنگی

۱. زینت المجالس / ش. م. ۲۶۹۷۰
۲. تحریر اقلیدس / ش. م. ۲۶۹۷۱
۳. اسرار نامه / ش. م. ۲۷۰۱۹
۴. ترجمه تاریخ یمنی / ش. م. ۲۷۰۲۰
۵. امیر ارسلان رومی / ش. م. ۲۷۰۲۱
۶. تاریخ نگارستان / چاپ ۱۲۷۵ق. / ش. م. ۲۷۴۲۲
۷. شرح نظامی در صرف و نحو / تألیف حسن بن محمد نیشابوری / ش. م. ۲۷۴۴۳
۸. جاربردی در شافیه (صرف و نحو) / تألیف احمد بن سعید الجاربردی / چاپ ۱۲۷۱ق. / ش. م. ۲۷۴۴۴
۹. جامع المقدمات و امثله / چاپ ۱۲۹۰ق. / ش. م. ۲۷۴۴۵
۱۰. ناسخ التواریخ: جلد دوم / ش. م. ۲۷۴۴۶
۱۱. کلیات سعدی / ش. م. ۲۷۵۲۰
۱۲. شاهنامه / چاپ بمبئی / ش. م. ۲۷۵۲۱
۱۳. خیرات حسان: جلد سوم / ش. م. ۱۶۹۶۷
۱۴. مطلع الشمس: جلد اول / ش. م. ۱۶۹۶۸
۱۵. تاریخ بنی الاشکان: جلد اول / ش. م. ۱۶۹۶۹
۱۶. منتظم ناصری: جلد دوم / ش. م. ۱۶۹۷۰
۱۷. منتظم ناصری: جلد اول / ش. م. ۱۶۹۷۱

۱۸. مرآت البلدان ناصری / ش. م. ۱۷۰۶۳
۱۹. خیرات حسان: جلد سوّم / ش. م. ۱۷۰۶۴
۲۰. مطلع الشمس: جلد دوّم / ش. م. ۱۷۰۶۵
۲۱. تاریخ منتظم ناصری: جلد سوّم / ش. م. ۱۷۰۶۶
۲۲. شرح الاشارات ابن سینا، خواجه نصیرالدین طوسی / ش. م. ۲۸۷۷۰

ج - مینیاتور

۱. چند تصویر از عجایب المخلوقات / ش. م. ۵۳
۲. تصویر نبرد رستم با دیو / ش. م. ۵۴
۳. تصویر مجلس بزم یا رزم / ش. م. ۵۵

د - فهرست کتابهای چاپی

۱. آثار باستانی ایران به سه زبان انگلیسی، فارسی و بحرانی / ش. م. ۳۰۷

